

Pasaules brīnumi. Kas ir saīsinājumi?

1. Lasi tekstu! Pasvītīro saīsinājumus!

7 jaunie pasaules brīnumi

Čičenica bija viena no lielākajām maiju pilsētām. Tā atrodas Meksikā, Jukatanas štatā. 1988. g. (gadā) tā tika iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Pilsētā esošā *El Castillo* piramīda ir 24 m (metrus) augsta. Čičenica ir viens no apmeklētākajiem arheoloģiskajiem pieminekļiem Meksikā, to katru gadu apmeklē apm. (apmēram) 1,2 milj. (miljoni) tūristu.

Saīsinājumi ir saīsināti nosaukumi.
Piemēram, m – metrs,
cm – centimetrs.

Kristus Pestītājs ir Jēzus Kristus statuja, kas atrodas Riodežaneiro, Brazīlijā. Statuja ir 39,6 m (metrus) augsta, sver 700 t (tonnas) un atrodas Korkovado virsotnē. Tā ir viena no pasaulē augstākajām Kristus statujām.

Kolizejs ir amfiteātris Itālijas galvaspilsētā Romā. Kolizejā bija vietas 50 000 skatītājiem. Agrāk tur notika gladiatoru cīņas.

Lielais Ķīnas mūris ir ļoti garš no zemes, ķieģeļiem un akmeņiem celts mūris, kuru Senajā Ķīnā uzbūvēja kā nocietinājumu pret iebrucējiem no Ķīnas ziemeļiem. Ķīnas mūri 3. gs. (gadsimtā) p. m. ē. (pirms mūsu ēras) pavēlēja sākt celt pirmais Ķīnas imperators Cjiņs Šihuans, Lielā Ķīnas mūra kopējais garums ir 6350 km (kilometri).

Maču Pikču ir Inku impērijas cietoksnis, kas paceļas 2400 m (metrus) virs jūras līmeņa. Cietoksnis tika uzcelts ap 1450. g. (gadu)

Petra ir vēsturiska un arheoloģiska pilsēta Jordānijā. Tā ir pazīstama ar savu akmens griezuma arhitektūru un ūdens cauruļvadu sistēmu. Dibināta apmēram 6. gs. p. m. ē. (gadsimtā pirms mūsu ēras) kā Nabatejas galvaspilsēta.

Tadžmahāls ir mauzolejs, kurš atrodas Indijas pilsētā Āgrā, to uzcēla mogolu imperators Šahs Džahāns savas sievas piemiņai. Komplekss ir 17 ha (hektārus) liels.

(Pēc Vikipēdijas raksta “Septiņi jaunie pasaules brīnumi”)

2. Kuros mācību priekšmetos tu lieto tekstā izmantotos saīsinājumus?

m (metrs) – matemātikā, ...

3. Strādājiet grupās! Izveidojiet dažādos mācību priekšmetos lietoto saīsinājumu sarakstu! Sadaliet saīsinājumus grupās!

Mācību priekšmets	Grupa	Grupa
Matemātika		
Dabaszinības		
Sociālās zinības un vēsture		
Datorika		
Valodas		

- Ko tu vari secināt no tabulas?
- Vai visu saīsinājumu beigās jāliek punkts? Ja nepieciešams, meklē papildinformāciju!

4. Atrodi vārdiem atbilstošus saīsinājumus dažādās valodās! Ieraksti tabulā!

Izmanto!

lpp., att., tab., nr., plkst., u. c., piem., u. tml., kl., t. i.

Vārds	Saīsinājums latviešu valodā	Saīsinājums dzimtajā valodā	Saīsinājums angļu valodā
attēls			
klase			
numurs			
piemēram			
pulksten			
tabula			
un citi			
lappuse			
un tamlīdzīgi			
tas ir			

Ko tu vari secināt no šīs tabulas?

5. Uzraksti teikumus, lietojot saīsinājumus!

Daba ir radījusi daudzus brīnumus, piemēram, koraļļu rifus, neparastus dzīvniekus, ūdenskritumus, klintis un citus.

1. attēlā ir redzams Viktorijas ūdenskritums, kurā ūdens krīt no 110 metru augstas klints.

3. klasē mēs lasījām par lielāko dzīvnieku pasaulē – zilo vali, kura masa var būt 160 tonnas.

Enciklopēdijas 26. lappusē 2. tabulā nosaukti pasaules mazākie brīnumi, starp kuriem ir pasaulē mazākais cilvēks, kurš ir tikai 50,8 centimetrus garš.

(Fakti no "Aizraujošās bērnu enciklopēdijas")

Atceries!

Saīsinot vārdus, jāievēro galvenais nosacījums – to nozīme nedrīkst būt pārprotama.

Atceries!

Saīsinājuma beigās parasti liek punktu.

6. Uzraksti ziņu draugam, lietojot saīsinājumus *plkst.*, *nr.*, *m.*, *EUR*!

7. Kādus saīsinājumus tu lieto latviešu valodas stundās? Izpēti piemērus! Klasē kopīgi veidojiet atgādni! Papildiniet ar saviem piemēriem!

Brīnums – lietv., viensk., vīr. dz.

Brīnīties – darb. v., nenot.

Brīnišķīgs – īp. v., viensk., vīr. dz.

Brīnumpasakas – lietv., daudzsk., siev. dz.

Es izbrīnījos – es (vietniekv.) izbrīnījos (darb. v., pag.)

Latv. val. un lit. stundā es rakstīju k. d.

M. d.: 10. uzd. 28. lpp., 2 teik.

8. Kādus saīsinājumus tu lieto, kad saraksties ar saviem draugiem? Izveidojiet vienu lielu plakātu, ierakstot tajā jūsu lietotos saīsinājumus!

9. Uzraksti nelielu ziņu, izmantojot savus saīsinājumus! Samainieties ar klasesbiedru/klasesbiedreni! Uzraksti klasesbiedra/klasesbiedrenes rakstīto ziņu literārā latviešu valodā!

10. Atbildi uz jautājumiem!

- Kur tiek izmantoti saīsinājumi? Mini piemērus!
- Kas ir jāievēro, lietojot saīsinājumus?
- Kāpēc nepieciešami saīsinājumi?
- Kas būtu, ja nebūtu saīsinājumu?
- Kāpēc nevar saīsināt visus vārdus?
- Ko tu vēl gribētu uzzināt par saīsinājumiem?